

མཉེན་འདུག་ཅིང་མཆོད་ཉིད་རིག་པའི་གསུང་ཚུལ་
ལཱའི་ནང་གི་ལོ་རྒྱུས་གི་དོན་རྒྱུན་དང་མི་
སྣའི་དོ་སྤྱོད་མདོར་བསྡུས་

一九七四年五月十日

མའོ་ཡུའུ་ཞིའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གསུང་ཚཱ་
ལཱའི་བང་གི་ལོ་རྒྱུས་གི་དོན་རྒྱུན་དང་མི་
ལྷན་དེ་སྤོང་མའི་རབ་བསྐྱུས་

མའོ་ཡུའུ་ཞིའི་གསུང་བརྒྱུ

གསར་བརྟེན་ལས་འགྲུལ་རྒྱལ་ཆེན་གི་སློབ་སྟོན་བྱེད་.....
མཁན་མྱིན་ཏང་ཞིག་ལ། གཤམ་མྱིན་གསར་བརྟེན་རིགས་པའི་
གཞུང་ཁྲུགས་མེད་པ་དང་། མོ་རྒྱས་གི་གཤམ་བྱ་མེད་པ་། ལས་འགྲུལ་
དངོས་གི་ཆ་རྒྱས་ཟབ་པ་མེད་པ་བཅས་ཡིན་ན། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་བྱུང་
གི་མ་རེད།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

དེ་ལ་ཚུལ་གྱི་དེ་བ་དང་པོ་ཡིན། འདི་ནི་ནང་དུ་མཐོ་གྲུ་ཞིན་མཆན་ཉིད་
 རིག་པ་ལི་གཞུང་ཚུལ་ལེན་ནང་ན་གཞུང་ས་ཡོད་པ་ལི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་དོན་ཚུན་
 དང་མི་ལྷ་རྣམས་པོ་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། གཤམ་དུ་སྤྱི་གཙུག་ལ་དང་འབྲེལ་ཡོད་
 རྒྱུ་འགའ་གསལ་པ་བཤད་བྱས་ཡོད། (1) དེ་བ་འདི་ལས་པ་བཅད་སོ་བརྒྱད་
 ཡོད་པ་ཆང་མ་«མཐོ་གྲུ་ཞིན་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ལི་གཞུང་ཚུལ་ལེན» ཞེས་
 པ་ལི་དཔེ་དེ་བ་ནང་དུ་གཞུང་ས་ཡོད་པ་ལི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་དོན་ཚུན་དང་མི་ལྷ་ག་
 རྣམས་ཡིན། མཐོ་གྲུ་ཞིན་གཞུང་ཚུལ་གཞན་པར་གཞུང་ས་ཡོད་པ་ལི་ལོ་
 རྒྱུས་གྱི་དོན་ཚུན་དང་མི་ལྷ་རྣམས་, འདི་ར་པོ་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།

(2) «མཐོ་གྲུ་ཞིན་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ལི་གཞུང་ཚུལ་ལེན» ཞེས་པ་ལི་ནང་
 དུ་རྒྱལ་ས་ཆེན་གསལ་པ་བཞེད་སྤྱོད་པོན་མང་ཁེ་སི་དང་ཞེན་གེ་སི་, ལེ་
 ཉིན་, སི་ཏ་ཞིན་རྣམས་ཐེངས་མང་པོར་གཞུང་ས་ཡོད་བྱུང་, དེ་རྣམས་
 གི་དཔེ་དེ་བ་ཆེད་དེ་མིགས་གྱི་ནང་དུ་པོ་སྤྱོད་བྱེད་དེ་སྟོན་པར་བཞེན་,
 དེ་བ་འདི་ནི་ས་བཅད་ལ་བཞོད་ཐེད། (3) དེ་བ་འདི་ས་པོ་སྤྱོད་བྱས་པ་ལི་
 ལོ་རྒྱུས་གྱི་དོན་ཚུན་གྱི་རྒྱུ་ཚོད་གྱི་མཆན་མས་ནི་, ཡུང་རྒྱ་ལི་དཔེ་མངས་སྤྱི་
 མཐུན་བྱུལ་ཁབ་དུ་བཞེས་རྣམས་པར་ཡིན། བྱུལ་ཁབ་པ་ཚུགས་རྣམས་གྱི་དོན་
 ཚུན་རྣམས་ནང་དུ་བཞོད་ཐེད། (4) དེ་བ་འདི་ནི་ས་བཅད་འགའ་མེད་
 ནང་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་དཔེ་པོ་ཞིག་ཡོད་པས་(དཔེར་ན་«ཆུགས་པ་ག་ལོ་ལི་
 གསལ་པ་བཞེ» དང་«ཡུང་ཡུང་རྩན» ཞེས་པ་རྩ་བུ) , དཔེ་ཆ་སྟོན་གྲུས་
 པོ་སྤྱད་བྱས་ནས་ལུང་རྩ་བུ་དེ་སྟོན། (5) «མཐོ་གྲུ་ཞིན་མཆན་ཉིད་
 རིག་པ་ལི་གཞུང་ཚུལ་ལེན» ཞེས་པ་ལི་དཔེ་དེ་བ་འདི་ར་གཞུང་ས་ཡོད་པ་ལི་ལོ་

རྒྱ་གར་མི་རིགས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ (འཛིན་པ་འཛིན་པ་)

དཀར་ཆག

1840 ལོའི་དུ་ནག་དམག་འཁྲུག་(139)	 (1)
ཐའེ་མིང་ཐེན་གྱི་ལས་འགུལ་(26)	 (10)
1894 ལོའི་གུང་རི་དམག་འཁྲུག་(139)	 (20)
དབྱི་ཉི་ཐོན་གི་ལས་འགུལ་(26, 139)	 (26)
ཆུགས་པག་ལོའི་གསར་བཞེ(117, 141, 152)	 (36)
ཕེ་དབྱང་དམག་ཤེད་ཅན་(119, 120, 152)	 (43)
ལ་བཞིའི་ལས་འགུལ་(27)	 (51)
མི་རིགས་འཐབ་ཚུགས་གཅིག་གྱུར་ཐེངས་དང་ཕོ(119,	
121, 122)	 (59)
1924 ལོ་ནས་ 1927 ལོ་བར་གི་གསར་བཞེའི་དམག་འཁྲུག	
(119, 122, 141, 152, 154)	 (74)
ས་ཞིང་གསར་བཞེའི་དམག་འཁྲུག་(27, 119, 122,	
141)	 (85)
དམག་ཤེད་ཅན་གསར་བ(120)	 (100)
རི་ཕྱོག་གིས་གྱུར་ཤར་གི་ཞིང་ཆེན་བཞི་ལ་ནང་འཛུལ་གྱས་	
བ(120)	 (105)

ཁྱད་མྱོད་(154)	(112)
ཞི་ཕན་དུས་འཁུར་(121)	(129)
ཨི་འགྲོག་མི་མིག་ས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་ཁྱད་(13, 119, 123)	(135)
ཨི་འགྲོག་དཔག་འཁུག་(119, 139, 154, 213, 360)	(147)
1942 ལོའི་ཁྱད་མྱོད་དག་ཐེར་(234, 388)	(156)
ཁྱད་མོ་ཁྱད་ཁྱབ་ཏང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་འཁུར་མིའི་ཆོག་ས་ཆེན་ ཐེངས་བརྒྱུན་བ་(234)	(163)
བཅིངས་འགྲོལ་དཔག་འཁུག་(213, 360, 385)	(169)
ཕྱ་མོའི་འཁྱུར་ཕྱན་གྱལ་མིམ་གྱི་གསར་བཞེ(89, 178) ...	(193)
པ་མི་ཁྱད་མེ(178)	(200)
འཛམ་གླིང་འཁུག་ཆེན་དང་པོ་(171, 339)	(208)
ཨོ་མོའི་རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་གསར་བཞེ(104, 178)	(214)
ཨོ་མོའི་རྒྱ་བརྩུ་བའི་གསར་བཞེ(76, 104, 142, 178)	(219)
འཛམ་གླིང་འཁུག་ཆེན་གཉིས་པ་(171, 339)	(227)
* * *	
ཁྱད་ཁྱད་ཐུན་(121, 152)	(235)

ལུ་ལུ་ལུ་(402, 403) (241)

ལཱ་ཅི་(338) (248)

ལུ་ཅི་(111) (250)

ལེ་ལེ་(111) (252)

ཀོ་ལཱ་ཅི་(305) (256)

ཏར་ལུ་(305) (258)

ཅི་ཀེར་(78, 79) (262)

ལུ་ལུ་ལུ་(122, 191) (267)

ལུ་ལུ་ལུ་(191) (272)

ལུ་ལུ་ལུ་(190) (280)

ལུ་ལུ་ལུ་(89, 190) (288)

ཅི་ལུ་ལུ་(64, 89) (292)

1840 ལོའི་རྩ་ནག་དམག་འབྲུག་(139)

1840 ལོའི་རྩ་ནག་དམག་འབྲུག་ནི། མ་ཙཱ་རིང་ལུགས་སྟོང་པའི་
གསལ་གྱི་དབྱིན་གོས་ཀྱང་གོར་བསྐངས་པའི་བཙན་འཛུལ་གྱི་དམག་འབྲུག་
ཅིག་རེད། དམག་འབྲུག་ནི་དབྱིན་གོས་ཀྱང་གོ་ལ་བཙན་གེད་གིས་རྩ་
ནག་བཙོང་སྐབས་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། དེའི་ཁྲིར་ལོ་རྒྱུས་
ཐོག་རྩ་དེའི་མིང་ལ་“རྩ་ནག་དམག་འབྲུག”ཟེར།

དབྱིན་གོ་ནི་སྐབས་དེར་འཛམ་གླིང་ན་མ་ཙཱ་རིང་ལུགས་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་
ཅན་དང་པོ་ཡིན་པར་མ་ཟད། མི་སེར་སྤེལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཅན་དང་
པོ་ཡང་རེད། རྩ་རབས་བརྒྱ་བརྒྱུ་པར་དབྱིན་གོས་ཉིན་རྒྱུ་ལ་བཙན་
འཛུལ་བྱས་ཆེས། དེ་འབྲུལ་རྩ་བཙན་འཛུལ་གྱི་མཉུང་ཙེ་ཀྱང་གོར་གཏང་
པ་རེད། རྩ་ནག་འདྲིན་ཚད་བྱེད་པ་ནི། དེས་ཀྱང་གོར་བཙན་འཛུལ་
བྱས་ནས། ཀྱང་གོའི་མི་དམངས་ཐུན་བཀོལ་དང་འཕྲོག་བཙོན་བྱེད་པའི་
ལག་ཐབས་ཞིག་རེད། རྩ་ནག་གི་མིང་ལ་ཉལ་ཐ་ཡང་ཟེར་ཞིང་། དེ་ནི་
རྩ་རྒྱུ་ཞིག་རེད། རྩ་ནག་འཐེན་ནས་ལོ་བས་ཡོད་པ་ན་མས་ལུས་ཉལ་ས་
ཞིང་། སེམས་བྱིང་ནས། དེམ་བྱིས་མིའི་མཚན་ཉིད་མི་ཚད་བ་ཞིག་རྩ་
འབྲུར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། སྟོན་ཆ་ 1727 ལོར། དབྱིན་གོ་བཙན་

འཛུལ་པས་དུ་ན་ག་ཕྱི་མ་ཉི་མ་པ་ཆུ་ཆུ་ག་ཡུང་གོ་ར་པ་ཅོང་ས་པ་ཤེད་ མེ་མོ་
 དང་མཉུ་མའོ་ཡ་མོག་ས་ཆུ་ལ་ཁབ་མི་དཀྱིན་མོས་ཡུང་གོ་ར་པ་ཅོང་ས་པ་ཤེད་ འཛུལ་
 རྒྱུད་པ་མི་དན་རོགས་པ་ཡིན་ལྟ་བུས་ སྐབས་དེར་ཡང་དཀྱིན་མོ་དང་
 དན་འབྲེལ་བྱས་ནས་མ་ཉམ་དུ་ཡུང་གོ་ར་དུ་ན་ག་པ་ཅོང་ས་པ་ཤེད་ ཁོ་ཆོས་
 འདྲེན་ཆོང་བྱས་པ་མི་དུ་ན་ག་ལོ་ཤེ་པ་ཞིག་ཇེ་མང་དུ་སྔར་ཏེ་ 1838
 ལོར་སྐབས་དུས་ ལོ་གཅིག་ལ་དུ་ན་ག་ཕྱི་མ་པ་ཆུ་ཆུ་ག་ཡུང་གོ་ར་དང་ས་
 པ་ཤེད་ དུ་ན་ག་འཁོར་ཆེན་དྲངས་པ་ཤེས་ ཡུང་གོ་མི་མིན་པ་ས་ལ་
 གནོད་པ་ཆོབས་ཆེན་བྱས་པར་བརྟེན་ ཡུང་གོ་མི་དཔངས་ནས་ས་ཁོང་ཁོ་
 ཅ་ཅང་ཆེན་པོ་ལངས་པ་ཤེད་ དུ་ན་ག་ནང་ལ་དྲངས་པ་མི་ཆུན་གིས་ ཡུང་གོ་མི་དང་ལ་འཁོར་ཆེན་འཕྲོག་སྔོང་བས་ ཆུ་ལ་ཁབ་ལ་འོར་སྐྱིད་གི་
 དཀའ་ངེད་ལ་ཡུང་པ་ཆུ་ག་པ་ཤེད་ མི་དེགས་གི་ཉེན་ཁ་ཆོབས་ཆེན་ཡིན་པ་
 དང་ཆུ་ལ་ཁབ་ནང་གི་འོར་སྐྱིད་ཅ་ཅང་དཀའ་ངེད་ལ་ཆེ་བའི་གནས་ཆུ་ལ་འོག་
 ཏུ་ ཆེན་ཆུ་ལ་རབས་གི་ཏའོ་གོང་ཆུ་ལ་པོས་ཏུ་ཏུ་གོང་ཅུང་ཏུ་ལིན་ཅོ་
 ཏུ་ཏུ་“ཨ་མ་པན་ཆེ་མོར་”བརྗེས་ཏེ་གོང་ཏུ་དལ་དུ་ན་ག་ཅང་གཅོད་བཀག་
 སྐྱོམ་བྱེད་པར་མངགས་པ་ཤེད་ 1839 ལོ་མི་ཆེ་ 3 པར་ལིན་ཅོ་ཏུ་
 གོང་གོ་ཏུ་ལ་སྐབས་རྒྱུས་ གོང་ཏུ་དམི་དཔངས་ནས་ས་སྐྱིད་ཁོང་དུས་པ་མི་
 ཆེད་ནས་དཀྱིན་མོ་པ་ཅོང་ས་པ་ཤེད་འཛུལ་པར་ཞེ་སྐྱོང་ལངས་པོད་པ་དང་འཐབ་
 ཅོད་གི་འདྲོད་སྒོ་བརྟན་ཞིང་འཕྱར་བ་མེད་པ་པ་ཅོང་ས་པོད་པ་མཚོང་ནས་ སྐུ་ལ་མ་ཅ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐེབས་ཏེ་ དེ་མ་ཐག་དུ་ན་ག་པ་གས་སྐྱོམ་གི་ལས་
 འགུ་ལ་ཏུ་ར་ཏུ་ར་ཆེ་མ་ཆེ་མ་བྱེད་པ་ཞིག་བྱུང་སྐུ་ལ་བྱས་པ་ཤེད་ ཆེ་ 6 པ་མི་

ཆེས་3ནས་ཆེས་25ལ་སླེབས་པའི་པར་, མིན་ཅེ་བྱུ་གིས་ཤོད་ཤོད་ཀྱི་ཕྱི་
 མིན་ས་ཆའི་མཆོང་ལྟས་ཏུ་མང་ཆོལ་གི་མཆུན་ཏུ་དབྱིན་ཤོད་ཀྱི་ཁྱིམ་འགལ་
 ཆོད་པའི་ལག་ནས་ཏུ་ནག་རྒྱ་མ་ས་ཡ་གཉིས་དང་ལུ་མ་འབུམ་རྒྱལ་ཚུར་.....
 གྲངས་ནས་པ་སླེབས་པ་མེད་(དེའི་ནང་ཏུ་མེ་ཤོད་ཆོད་པའི་ཏུ་ནག་རྒྱ་
 ཆོག་ཆོད་རྒྱལ་ཡོད་) དེ་རྒྱ་ཏུ་མ་ལ་རྒྱལ་ཡོད་པའི་དཔལ་མ་ནས་ལྷན་གྱིས་
 རྒྱལ་པས་ལྷན་པར་དག་པའི་སྐོ་ནས་པུར་པ་མོ་ཏུ་མ་པ་མེད་ འདི་ནི་
 ཡུར་ཤོད་མི་དཔལ་ས་ཆོས་པཅེན་རྒྱལ་པའི་ལུགས་ལ་པ་སྐོ་ལ་ཏུ་མ་པའི་རྒྱལ་
 ཁ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་, དེས་ཡུར་ཤོད་མི་དཔལ་ས་ལྷན་ཏུ་མ་པའི་ཏུ་ནག་ལ་
 ཁོང་ཁོ་མེ་རྒྱ་འབར་བ་ཡིན་པ་དང་, རྒྱ་རྒྱལ་པཅེན་འཛུལ་པ་འཛོགས་
 སྐོ་ལ་ཕྱེད་པའི་འདོད་མོ་པ་རྒྱལ་ཞིང་འཛུལ་མེད་ཡིན་པ་དེ་འཆམ་གྱིང་.....
 ཡོད་ས་ལ་གསལ་པོར་པ་སྐྱེན་པ་མེད་

དབྱིན་ཤོ་པཅེན་འཛུལ་པས་ཡུར་ཤོད་མི་དཔལ་ས་ལ་འཛོགས་པཅེན་
 དང་ཐུན་པ་སྐོ་ལ་དེ་ལས་ཏུ་རྒྱལ་པ་ཞིག་ཕྱེད་ཆེད་, ཐུན་ནས་པཅེན་
 འཛུལ་དཔལ་འཛུགས་སྤོང་ལྟ་པས་ཕྱེད་གི་ཡོད་པ་མེད་ དེར་པ་རྒྱེན་
 1840ལོའི་རྒྱ་2པར་, དབྱིན་ཤོས་ཤོད་ཏུ་པ་གིས་ཏུ་ནག་ཅན་གཅོད་
 པག་ག་རྒྱལ་ཏུ་མ་པའི་དོན་ཞུཅོད་དེར་ཁག་ཡར་ཅེ་, ཡུར་ཤོར་པཅེན་
 འཛུལ་གི་དཔལ་འཛུགས་པས་དཔལ་པ་མེད་

དབྱིན་ཤོ་པཅེན་འཛུལ་པའི་ཏུ་ག་པའི་རྒྱར་སྐོ་ལ་གི་མཆུན་ཏུ་,
 དབྱིན་ཤོ་པཅེན་འཛུལ་པའི་སྐོག་རྒྱ་མ་ལ་མཆུན་ནང་ཏུ་ལའ་ཏུ་དང་གས་ཅམ་
 མ་གཏོགས་, རང་མེད་རྒྱལ་ནང་གི་“ཡུལ་ཡི་མ་ཁག་པར་གི་འགལ་

